ונתנה תוקף

(פעלעטאן)

פון ה. מ. קירשענבוים

זאגט אייך וואס איהר ווילט, איך גלויב אין דעם „ונתנה תוקף".

ונתנה תוקף איז אן אמת געווארען, ווען כביכול האט נאר צוויי בריידער, צוויי בעשען בריידער אויף דער וועלט בעת שאפען. שוין דאמאלס האט קין ונתנה תוקף נעלערנט כיט זיין בחודש חכל.

וואלט דו שלאנג פון „ונתנה תוקף" נית געווארט, וואלט אונזער מוטער חוה קיין דער אין ציערונג פרעמד געווען, וואלטען מיר שענער פון... פריי געווען, אזוי אין עס אבער דער אמת'ער „ונתנה תוקף".

דער ונתנה תוקף איז זיכער בעשא־פען געווארען אין ששת ימי בראשית, נאר פון דאם איהם בעהאלטען, ציינען נית געווארט, מענשען האט פערשטאנד אונ־ערענט, זוכט.

ונתנה תוקף לערנען מיר, מיר ווייז נען ביי אייך, ציטירען, אן עס דרעהט דער חזן א שלשלת, „ביהוא נורא ואיום", „ובו תתנשא", האסטו גבורה ברודערלעך, קענסטו דיין תקיפות בעווייזען, וועסטו אלעס ווערען, אלע וועלען צו דיינע פיס ליגען, נאר נערענט ציען תקיפות.

ווען „בראש השנה זכתבון" איז בלויז אן עפיזאד צו דער טראגעדיע פון ונתנה תוקף" כלויז א פערבענדעניש. דער אמת אבער, דער ביטערער אמת, ליגט כאטש ביים אנפאנג, נעפינט זיך אין דיא ערשטע צוויי ווערטער.

קומט דער ראש השנה. דער אנפאנג פון'ם ניים יאהר. דער מאג וועלבער פערוואנדעלט דאס אלעס, פערשטופט עס אין הינטערגרונד ווייל מעהר עס נית קע־נען, אין פריוודים, שטענדיגע און ערהא־בענע שאפען, שטעהט אבער דער ונתנה תוקף און שמיכעלט.

וועמען נאר נית פעלן ביי מיר, וואס מיר נית יאהר! וואס חורש תשרי! כאך נית קיין פויגל שטיק, שמייכעלט נית נארישט, זעהסט דו נית די בעדייי־טונג פון תקיפות.

וועגען וויילסטו בלאפען, מיט אן אתיתי לתכנך אדער, הייס, יתקע בשופר גדול" בלאז הייזט בלאז מאדנען, עס וועט דיר נאר נית העלפען.

דער ונתנה תוקף איז אלעס. מיט דעם ונתנה תוקף האט ניקאלאי זגוזע וואה־רען געווארענט, אזוי שטעלט אבער וויא דער ונתנה תוקף איז אוועק, מוז ער נע־זיין.

באך אברימען גלות אזוי ווי עמא נאלד־מאן, אזן אלעקסאנדער בערקמאן.

מיט דעם ונתנה תוקף שטעהט דער שטערען מארס, אין האלט זייער אייזער־נע צייכן פערקריצט אזן שמייכעלט ווילד. נאר הארכט אייער בראש השנה?

שוין דער פיערטער ראש השנה, אזן דאך שרייבט זיך ניט אנדערש ווי טויב פערניכטונג, האס פייער מלחמה, בהולער מארד, רויב, אידען גלות, ווייל איך האלט דעם ונתנה תוקף אין האנד.

וועס ווער זיין דער תקיף אן מיר די שפיעל לואיגירען? וועט עס וועמען נעלונגען? אז אפילו דער פאסט יועמענס וואלט א וועלט מענשען הערען, זען אטנגעזן מיר נאר ניט טהון, האס קיין תקיפות ניט.

„ונתנה תוקף" זאגען אויף די אכע ריבעכער ציטינסטען וועמענס משוררים עס זיינען קלאדעניס דע סאלא וחבריא.

מיר ציוניסטען זיינען די תקיפים, איבער ארץ ישראל. מיר ווילען אייג־זיהרען קרבנות, שאפען א בית המקדש אבער ניט וויא אמאהל, נאר אויף'ן אייי־ראפאישען אופן. מיר ווילען דאדט ציינען אונזער קראפט, אבוואהל דא טהוען מיר נאר נית.

א סימן אז דער אידישער קאנגרעס, וואו איהר ווילט תקיפות בעקומען וועט זיך אויף נית איינגעבען.

אמת איהר האט נעווהלטט, נעמאכט „שהחינו" נעטומעלט און נעלאדעמט, שטעלט, מען זאל ניט בעליידיגט ווערען, נעדענקט אז אט קומט משיח.

שטעהט זשע, כאפט זיך ניט, ווער ווייל איך האבען, רוקט אויף אב צו דער מערב וואונד, דער מזרח איז אונזערער, מיר זיינען די תקיפים, אזן אזוי לאנג ווי מיר ויצען אויף'ן פערד וועלען מיר טהאן, וואס אונז נעפעהלט.

זיצט זיך דער דעמאקראט מיט תקיפות, אזן טהוט וואס ער ווייל. יאהר איין יאהר אוים, ווייל ער איז דער העכע־רער. ער האט שותפות מיט דעם ונתנה תוקף „נעמאכט, אזן האט קיין מורא פאר דעם יכתבון ניט.

ווייל וואס עס נעפעהלט איהם ניט, מעהט ער אוים אזן שרייט חי ויקים.

„מי יגוח ומי יגוע" איז בלויז א שהענע פראזע וועלבער פאסט זיך פארן יאהר תרע"ו.

העכרי פאדרם קדיש קריגט עקזעמפ־שאן, ווייל ער דארף אכטונג נעבען אויף זיין מאטענע מענשען.

דער רעכער גוזלד בלייבט אין דער הויז, ווייל ער דארף דאס וויבעל פפרנס פארזארגען.

דער אריסאן בלייבט קבצן אזן דער קבצן אריסאן.

די תקיפים זיינען די נבזיים.

הייבט זשע וואס ווייזט מען אזוי בזיס „בראש השנה".

איך גלויב בלויז אז „האוחז ביד" איז די בעסטע תפלה, אבער דער וואס האט

ווען אהיר געברויכט
ווילסאנ'ס
פליגען פעדם
לעזט די דערקלערונגען
פאהלגט זיי גאר
פונקטליך

פיעל מעהר ווירקזאמער זיי קלעפיגע פליגען באפעדם. רוין צום העכדלען וועדם פארקויפט בייא דרוגיסטען אזן גראסעריעס איבעראל.

רחומאמיזם

פון דר. בנציון וואלף

לעצטען מאהל האבען מיר נענעבען דעם ערשטען אינערבליק איבער דיע־זער קראנקהייט אזן מיר האבען מיט א בישפיעל אילוסטרירט וויי אזוי רהר־מאטיזם ווערט ארויסגעזוכען ביי א מענשען פון דאם אינואפען פון מא־זערעיע אזן מיקראבען פון די מאנדלען, זייהנער, אפענריקם אזן אנדערע ער־זער וועלכע ווערען קראנק אזן ציהען עס. מיר האבען אויר אין ענעם אר־טיפעל אנגעוויזען אז דער אסת'ער רהומאטיזם איז בעגלייטעט דורך א עשווייר. רויטקייט אזן הייסקייט פון עם אבער וואס לייידעט פון דיעזער קראנקהיט.

עס זיינען פאראן פיעלע טויזנ־זער מענשען וואס ליידען פון שמער־זען אין זיערע בוינער, שלעפער. אזן זוסמולען אהז צו האבען א נעשווייר ערזע. פיעלע פון אזעלבע פאלע, זיינען א לייכטערער רהומאטיזם אזן ציעלט פון זיי זיינען נישט קיין רהו־מאטיזם אין רעם זין ווי מיר פער־שטעהען דאס. עס זיינען פאראן הונ־דערטער קראנקהייטען וואס רופען אריים שמערצען אזן קערפער אזן ווען זיינען א בייכטערער רהומאטיזם אזן ציעלט פון דיא ווערט אזן מיר ווילען האפען אז אונזערע ווערטער הינזיכט.

צוריקקומענדיג צו אונזער אבהאנד לונג איבער דער רהומאטיזם קראנק הייט ווילען קיך אנצייגען כאטש עט־ליכע קראנקהייטען וואס רופען אריים רהומאטיזם שמערצען אין קערפער אזן וואס זיינען נאר אלעס קיין רהומאטיזם אזן וואס דאדפען נעהיילט ווערען אב־דעביש ווי רהומאטיזם.

נאנארהעא רופט אין א נעוויסען פראצענט ליידענדע ארוים שמערצען אין די שלעפער, בויגער, פלייש האריז אזן אנדערע אברים וואס זיינען עהנ־ליך צו רהומאטיזם אזן זיי ווערען מאל אנגערופען נאנארהעא רהומאטיזם עס איז אבער נעהייל פערשטענדליך אז אריסשיינדען די מאנדלען אין דיעזען פאל אדער פיקסען די ציהען ווען נישט העלפען די רהומאטיזם אזן אז עס אין נוטהיג צו נעבען דעם פאציענט מיט לעז נעמען דער פערשלטערער נאנא־רהעא מאכען פון אזעלבע לייידענדע מוזען נאר אפערירט ווערען ווי צום ביישפיעל אין דעם פאל ווען אפ־סקעסט אויף א בייז אין א שטיקעל האר־בילל אדער דער בייז ווערט אויף איין ארט אביסעל אויסגענעפען אזן מען דארף איהם אויסקראצען אזן פערהיי־לען.

טויבערקולאזיס אדער בעסער נע־ואנט שווינדזוכט אין די לונגען פער־שאפט אמאל שמערצען אין די אקס־לען שווינדזוכט אין דער הויפ מאכט רעם מענשען פאר א קריפעל אזן עד פען נישט נעהען אדער אפילו א טרינ טהון אזן לייד עס שמערצען ווען קע־נען אנגענומען ווערען פאר רהומאטיזם אזן ווען קענען אבער דאך נישט פער־לייבטערט ווערען מיט מיטלען ווען ווערען אנגעוועדעט, נענען רהומאטיזם. בין ווואנען מען בעהאנדלט נישט דעם קראנקען מאכט די שוויגדזוכט. ווען נעפינט זיך אין קערפער אזן ווען איז פעראנטוואדטליך פאר די שמער־צען.

צומער קראנקהיים איז ווידער איינע פון די קרענק ווען נית רהומא־טיזם אזן די בויגער. א קראנקער ווען

לשנה טובה תכתבו!

די פירמא

ש. ל. נאטאנזאן אוו זאנס

דאס איינצינג אידישע האלסויל ליקער היזן אין קענעדע, ווינשען אלע זיערע קאסטימערס אן פרייגדע א

כתובה וחתימה טובה

יעדען איד איז שוין גוט בעקאנט די עדעליבע בעהאנדלונג אן נעשמאקע שנאפסען ווען מיר פער־קויפען א גאנצן יאהר אן אויף פסח. בעפאר איהר קויפט אנדערשוואו שרייבט צו אונז פאר א פרייז־ליסט.

S. L. NATHANSON & SONS

Proprietors of Distillers Distributing Co.

1972 St. Lawrence Blvd. MONTREAL

אינזער געשעפט איז געשלאסען יעדען שבת יום טוב.

CHAS. A. STONEHAM & CO.

(עטאבלירמ 1903)

29 מעלינדא סטרי. מאראנטא. טעלעפ אן מיין 1—2580.

41 בראאד סטרים, ניו יארק.

קאבאלטס. פארקיופין קופער מאפאר אויל אן אינדוסטריאל סמאק פאר קעש. ארער מעסינג מארדשין. אונזער פיפצעהן הונדערט מיל פרי יואט ווייל סיסטעם דערנריכט אלע כארקעטס ווענענטליכע מארקעט לעמערס פריי.

„ניסט קיין פראאשאנס"

ב. ראם און קא. אינק.

ליקער הענדלער פון מאנטריאל קוו.

ווינשען אלע זייערע מאסטומערס און פרייגד א פרעהליך און גליקליך יאהר

לואים נ. ראם

אדווערטייזינג מענעדזשער

באארד רום סוירווים

די פריזען באארד אן אונזער באארד רום ווייזט אייצט גליק

די פריזען פונ'ס ניו יארק סטאק עקסטשיינוש
די ניו יארקער קורב עקסטשיינוש
די מאראנטא סטענדארד עקסטשיינוש

מיר ווילען זיין צופריערע אז איהר וועט זיך בענוצען מיט אונז באקוועמליכקייטען, פרייוועט וויירס פערבינדען אלע אפיסעס אין טאראנטא — ניו יארק — פילאדעלפיא, האמילטאן אזן לאנדאן

KEMERER, MATTHES & CO.

108 BAY STREET - - - - TORONTO

פערסופין גאלד קעמפ

די לעצטע אינפארמאציעס קענט איהר קריגען ווען איהר ווענט זיך סובסקריבירן פאר דעם פערקס פערקיר פיין חעראלד.

סיומס פערסיופין, אנטשריא.

פריי פאר פענגערס $1.50. פערש־ריינט שפאטען $2.50 א יאהר.

לע ראי-חערבערט, לימיטעד

מויל אדרעס ווען ספירט הענדלער

גלוק בילדינג, ניאגארא פאלס נ. י.

ווענען בעדיענונג אזן קוואליטעט

	1 נאל.	2 נאל.	5 נאל.
אלקאהאל פרוף	$5.85	$11.00	$26.50
" " 50 א פ	$8.00	$15.00	$35.75
" " 65 א פ	$8.60	$16.20	$38.75

דראפט ראי אזן וואיסקי

ראי וואיסקי 40 פ"ן	$4.50	$8.50	$18.00
" 25 פ"ן	$5.00	$9.50	$22.00

סקאטש וואיסקיעס

	12 באט.	6 באט.	4 באט.	1 באט.
מעמפבעלס חיל"ענד דיו	$9.00	$5.50	$4.00	$1.00
קעמפבעלס 3 סטאר	10.00	6.00	4.25	1.10
קעמפבעלס וו. א.	11.00	6.50	4.50	1.20

אימפיריעל קוואריטס

מעמפבעלס חיל"ענד דיו	$13.00	$7.50	$5.25	$1.30
קעמפבעלס 3 סטאר	$14.50	$8.25	$5.75	$1.50
קעמפבעלס וו. א.	$16.00	$9.00	$6.25	$1.60
בילאל הייד	$22.00	12.50	$9.50	$2.35
מיטשעל'ס היעטער דיו	$22.00	12.50	$9.50	$2.35
פיטער דאסאן	$25.00	13.50	10.50	$2.50
קלאדעט ווין. פאר		$5.00	פאר א קיים	
דיסער ווין פיור		$5.00	" "	
זויערען ווין פיור		$5.00	" "	

איהר קענט קויפען דיעזען ווין $3.00 א גאלאן.

מיר קענען אייר צושטעלען אלע פארשיעדענע סחורות פון אייל.

Le Roy-Herbert, Limited

GLUCK BUILDING, NIAGARA FALLS, N. Y.

Formerly A. P. HERBERT 183 King St. E.

שרייבט נאך אדרעס פארמען

Formerly N. LE-ROY 897 Queen St.

J. P. BICKELL & CO.

מעגנאדרס בענק בילדינג מאראנטא

תבואה

קאטאן

סטאקס

פארקענערט די סכנה

דוך נעבראכטען

עדיע'ס

„סיילענט 500-טער"

שוועבעלאך וואס לעשען זיך בעמיש אלייך אוים אזן „האלטען נית אן קיין פייער". עדיק איז דער איינציגער אן קענעדע וואס מאכט די ראוינע שוועבעלאך. יעדעס איינציגע העל־צעל ווערט איינגעטונקען אין אזא כע־מישע צוזאצונג פליסיגקייט וועלכעס פערזיכערט פאוויטוויואן דאס שוועבע־ל ווערט „טויט האלץ" נאך דעם ווי עס איז איינמאל אנגעצונדען נעווא־רען אזן אויסגעלאשען.

פאסט אויך דאס אויף'ן באקסעל זאל זיין אויפגעשריבען:

Chemically self-extinguishing

THE E. B. EDDY CO., LIMITED

HULL - CANADA.

זימאן קאפלאן

וויאלין ווירטואז

לעהרער אין דער קענעדיען אקע־דעמי אף מוזיק אזן אויך פריוואט לעקאנס. ווערען נעגעבען אין סטודיא.

184 פאלמערסטאן עוו

טעלעפאן קאלעדוש 2814, אדרעס קאלעדוש 1343.

לשנה טובה תכתבו

די בעקאנטע פרייגד

בערנשטיין פינקעלבערג און אסטראווסקי

ווינשען אלע זייערע קאסטימער בפרט אזן אלע אידען בכלל א גליקליכען נייעם יאהר. אזן אויב איהר ווילט האבען אין עונג יום טוב נעדענקט דאס די

סם. אורבין

ליקער סטאר

אין די איינציגע וואו איהר קענט בעקומען דן ראיעלסטע סחורה בילליגער ווי איבעראל אזן פראמפט דעליווערי.

ביוך לאנג וויסען איינונג פרייזסק. אזן פאר דאס איבערינע שיקט נאר אנזער פרייז ליכט.

קאדבים מאדושעסטיק ראי	3 באט. $2.25	6 באט. $4.50	12 באט. $8.50
" ספעשעל סעלעקטשאן	$3.00	5.50	10.00
ספעשעל ריי 5 יאהר	$2.25	$4.50	$8.50
בהענדים 3 סטאר	$3.50	$6.75	13.00
" בעאלאס פראנסע	$4.00	$7.75	15.00

אן דראפט

	נא. 1	נא. 2	נא. 3
ספירטס פער נאלאן	$7.50	$7.00	$6.50
וויסקי בריענדי	$5.00		$4.50
קאניאק בריענדי	$5.00	$6.00	$7.00

ביער פאר טראנטא

1 קיים 24 באטעלס אקיעפס	$3.60
דראפ"ל ביער אקיעפס	$2.50

לכבוד יום טוב שיקען מיר אלעם בעצאהלט עקספרעס ביז אין הויז.

אדרעסירט

ST. URBAIN LIQUR STORE

51 VITRE ST. WEST, MONTREAL